

Uredništvo:

Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:

Schillerjeva cesta šte. 3.

Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:

celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrtletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10

Za Nemčijo:

celoletno . . . K 28—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inserate) se

plačuje od četrstopne

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 201.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 3. septembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Za slovenskega otroka!

(Pismo slovenskim starišem in narodnim
društvom ob začetku šol. leta.)

Le par tednov nas še loči od
onega važnega dneva, ko bo peljala
slovenska mati in slovenski oče svo-
jega otroka z rodnega doma, in se bodo
začele polniti naše šole po mestih,
trgih in vaseh z mladim življenjem, z
novim, zdravim naraščanjem. Skoro po-
zabljeni so tudi že na Slovenskem oni
stari časi, ko se ni brigala za otroka
nobena oblast, ko še ni bilo pravih
šol, če so pa bile, je bilo na prosto
dano starišem ali pošiljajo svoje otroke
v šolo ali ne. Danes so te razmere
bistveno drugačne, država zahteva
šolsko obveznost, pomen šole postaja
od dne do dne večji, začenjajo ga ce-
niti tudi starejši, dobro vedo, da je
dobra šolska vzgoja najboljša dedščina,
ki jo morejo dati svojemu otroku na
pot v življenje. Z rastočim pomenom
in nalogami šole pa se začinja tudi
boj za šolo, boj za pravico v šoli in
nad šolo. Tako vidimo danes, da se
borita za šolo država in cerkev, da se
borijo za šolo posamezni narodi in da
stavijo na šolo upravičeno svoje za-
hteve tudi stariši, ki izročajo šoli naj-
dražje, kar imajo — svojega otroka!
Vsemu naj bi služila šola, le ne mla-
dini, njeni vzgoji, kateri edini je na-
menjena in posvečena.

V 20. stoletju — ki je baje sto-
letje otroka — stoji ta najsvetejša
naprava napredujočega človeštva pri
nas v Avstriji, sredi najljutejših na-
rodnostnih in političnih bojov. Tu ne
pomagajo nikake pritožbe o krivicah
in barbarskem, nekulturnem postopanju
države in vladajočih narodov, tukaj
odloča zopet moč, in spet vlada in go-
spodari močnejši in silnejši.

S tem sem pa tudi že povedal, da
se moramo boriti za svojo slovensko-

narodno šolo, da se moramo boriti za
slovensko mladino, da se nam zopet v
novem šolskem letu ne bo izgubilo ti-
soče in tisoče slovenskih otrok v tujih
nemških šolah.

Živimo v dnevih najresnejših in
odločujočih narodnostnih bojov. Nekaj
priseljenih Nemcev in na tisoče slo-
venskih odpadnikov nam skuša okužiti
in zastrupiti v nemških šolah naše
slovenske otroke, da bi si tako izredili
iz naše slovenske krvi svoje pokorne
hlapce in sužnje, ki bi jim naj služili
in jih bogatili z delom svojih rok. Povsod
po mestih, trgih in ponekod
že po slovenskih vaseh so sezidali s
tujim denarjem, nabranim po Nemškem
— velike, ponosne stavbe — nemške
šole — v katere vabijo in lovijo
otroke slovenskih starišev. In novi mi-
lijoni se nabirajo za take šole. Nemci
na Avstrijskem in na Pruskem zbirajo
milijone za vaše otroke, slovenski sta-
riši, da bi s temi Judeževimi groši
podkupili tebe, slovenska mati in slo-
venski oče, da prodáš svojega otroka
v nemško šolo, ki ne bo skrbela za
njegov blagor in srečo, pač pa napra-
vila iz njega nemčurskega divjaka, ki
bo delal sramoto svojemu rojstvu in
svojim slovenskim starišem.

Že so izdali nemški listi oklic:
lovite slovenske otroke v nemške šole!
In prišli bodo iz mest in trgov plačani
odpadniki k Vam na dom ter Vam bodo
obljubljali vse dobrrote in Vam sladko
govorili, kako ljubijo Vas in Vaše
otroke in kako jim želijo dobro, da jih
pošljete v nemško šolo. Branite tedaj,
slovenski stariši, svojo čast in svoje
otroke, ne prodajajte jih in ne izročite
jih največjemu sovražniku slovenske
mladine — nemški šoli in nemčurskemu
učitelju!

Narodna društva, posebej še po-
družnice Družbe sv. Cirila in Metoda,
sedaj glejte, čaka vas veliko dela. In

sveta dolžnost vsakega Slovenca, vsake
Slovenke je, da poučuje te še neza-
vedne slovenske stariše, da ubrani te
tisoče in tisoče svojih malih sloven-
skih sester in bratov, da jih ne požre
nemška šola. In ti slovenski učitelj,
slovenski duhovnik, slovenski mladenič
in mladenka pojdite od hiše do hiše,
dobro mišljena prijateljska beseda bo
odprla oči še mnogim zaslepljenim sta-
rišem, da bodo spoznali resnico, da je
le v maternem jeziku možna dobra
vzgoja in prava izobrazba otrokova!

Slovenska šola pa, ki sprejmeš
največji narodni zaklad — slovenskega
otroka — zavedaj se tudi svojega na-
rodnega poslanstva ter vzgajaj in čuvaj
narodno-zaveden, ponosen, izobražen in
zdrav slovenski naraščaj — svojemu
narodu!

I. P.

Politična kronika.

z O položaju. „N. Fr. Pr.“ piše v
večerniku od 1. t. m., da pogajanja dr.
Glombinskega s predsedništvom Slo-
vanske jednote niso prinesla še nikake
spremene v položaju ter dokazuje, da
stoji javnost v vprašanjih notranje po-
litike pred izrednimi zaprekami. Tako
se Čehi branijo ponuditi Nemcem za
opustitev obstrukcije v češkem dež.
zboru narodne koncesije. (Tu treba
„N. Fr. Pr.“ opozoriti na to, da so baš
Nemci postavili načelo, da se slovanska
obstrukcija v parlamentu ne sme od-
kupiti z nikako narodno koncesijo ter
so bar. Bienenrthu zagrozili, da stopijo
sami v obstrukcijo, kakor hitro bi slo-
vanskim obstrukcionistom dal še tako
neznatno koncesijo, da se z njo odkupi
od obstrukcije. Čehi se drže tega nem-
škega načela, kajti kar je Nemcem
prav, bi moralo biti za Slovane dobro.)
„N. Fr. Pr.“ hvali nadalje dr. Glom-
binskega, ki je izjavil, da se nemških
zahtev ne sme presojati s stališča po-

litične taktike, temveč edinole po nji
notranji stvarni opravičenosti. S tem
je baje Glombinski izrekel pravo be-
sedo. S to razlago bo Glombinski pač
težko zadovoljen, kajti kaj bi pač
Glombinski in kaj bi celo Kolo polskie
reklo, ako bi Rusini v gališkem dež.
zboru hoteli obstruirati in hoteli poljsko
večino z obstrukcijo prisiliti, da jim
dovoli narodne koncesije. „N. Fr. Pr.“
upa, da se tekom Bienenrthovih kon-
ferenc ves problem delazmožnosti raz-
deli v dve vprašanji. Prvo vprašanje
je, ali bodo Čehi pripravljeni dovoliti
Nemcem na Češkem njih zahteve. Ako
bi se ne posrečilo omogočiti delavnost
češkega dež. zbora, postane aktualno
drugo veliko vprašanje: ali bo mogoče
odločiti vprašanje parlamenta od vpra-
šanja delazmožnosti češkega deželnega
zbora. Bode li mogla poslanska zbor-
nica poslovati, ako češki deželni zbor
ne bo zmožen delovati? V odgovoru
na to vprašanje tiči ključ za najbližjo
parlamentarno bodočnost, pravi „Neue
Fr. Pr.“. Na to odgovarja „Den“: Ako
Nemci zahtevajo za omogočitev dela-
zmožnosti češkega dež. zbora izpolnitev
njih narodnih zahtev, bi mogle češke
stranke razviti v parlamentu nasproti
nemškim zahtevam na Češkem češke
zahteve državi nasproti. — Kakor vse
kaže, se bodo vsa pogajanja razbila,
Nemci in vsi reakcionarci se z Bie-
nerthom vred vesele, da bode „močna
vlada“, mesto da bi sama odstopila,
ker ni zmožna napraviti red v državi,
državni zbor razpustila in razpisala
nove volitve. Tudi „Slovenec“ se že
neizmerno veseli tega, ker upa, da bodo
klerikalci dobili še onih par mandatov,
katerih pri zadnjih volitvah niso mogli
še dobiti. Za to ceno bi se Krek spri-
jaznil z Bilinskimi in Šusteršič z Bie-
nerthom, vsaj za dobo volitev. I'opolne
zmage so si naši klerikalci v svesti,
zato že komaj čakajo, da bi bil par-

LISTEK.

Stara Izergil.

Ruski spisal Maksim Gorki. — Preložil
Fedor Gradišnik.
Konec.

„A iz teme je zrlo na potnike
nekaj nenavadnega, temnega in hlad-
nega. To je bil mučen pot, in ljudje
so obupavali. Toda mesto da bi pri-
poznali svojo onemoglost, so se raz-
srdili in se zgražali nad Dankom. Zopet
so mu dejali, da je slab vodnik.

„Slednjič pa so se ustavili in sredi
razsajanja elementov, razsvetljeni od
strašnih bliskov, so izpregovorili svojo
sodbo nad Dankom:

— „Izvalil si nas iz našega var-
nega zavetja, obljubil si nam, da nas
boš rešil; zaman smo šli na pot! Slab
vodnik si nam bil in zato moraš
umreti! —

„Strašen blisk in grom sta potr-
dila to obsodbo.

„Danko se je vzravnaval in dejal:

— „Rekli ste mi, naj vas vodim,
in ker sem čutil v sebi pogum, sem

vas vedel na pot. Sledili ste mi kakor
čreda ovac, sedaj ste opešali in nečete
se rešiti! —

„Zdajci so se še bolj razljutili in
upili so:

— „Proč ž njim! —

„Njih jezni krik je prevpil gr-
menje. Danko je izprevidel, da je po-
rabil svoje najboljše moči za zverine.
Mnogo jih je ostalo okrog njega, a na
njih licih ni bilo sledu človeštva. Po-
znali niso usmiljenja.

„Tedaj je vzkripelo v njegovem
srcu ogorčenje, a iz usmiljenja nad
temi ljudmi jo je zopet udušil. Ali niso
bili brez njega izgubljeni? Kakor pla-
men je žarela v njem ljubezen, in ž
njo objednem želja, rešiti jih in tedaj
so v njegovih očeh zablisnile iskre
tega žarkega ognja . . . Oni pa so
menili, da je ta ogenj jeza in da se
hoče ž njimi prepirati . . . In pripravili
so se tudi oni na boj in kakor divje
divje zveri so se mu približali, da bi
se tem lažje vrgli nanj . . .

„Spoznal je, kaj nameravajo, in še
večja je postala njegova ljubezen.

„A gozd je neprenehoma pel svojo

mračno pesem, in grmelo je venomer
in deževalo . . .

— „Kaj bi storil za te ljudi? —
je kričal Danko glasneje od groma.

„In naenkrat si je pretrgal prsa
ter vzel srce iz njih in ga avignil
kvišku nad glavo . . .

„Stokrat jasnejše je svetilo to srce
kot solnce. In gozd, ki ga je razsvet-
ljevala ljubezen do bližnjega, je molčal.
Tema se je umaknila in tamkaj, glo-
boko v šumi, je padla v močvirje. A
ljudje so stali kakor kamen, presene-
čeni in prestrašeni.

— „Pojdimo! — je zaklical Danko
in skočil na svoje mesto, držeč visoko
nad seboj goreče srce in razsvetljujoč
ž njim temno pot . . .

„Stopali so za njim, začudeni in
očarani. Tedaj je gozd zopet zašumel;
začudeni so vihrali vrhovi dreves . . .
a njih šum je uglasil topot bežečih
ljudi . . . Polni poguma in hrepenenja
so sledili gorečemu srcu. Tudi sedaj
so hiteli pogubi nasproti, a bili so ve-
seli in srečni . . .

„In tedaj se je naenkrat razmaknil
gozd pred njimi, razmaknil se je in

ostal za njimi, gost in teman, a Danko
in njegovi ljudje so stali naenkrat v
celem svetlem morju in obdajal jih je
sveži, zdravilni vzduh. V gozdu je še
vedno razsajala nevihta, tu pa je sijalo
solnce, cvetela steva, trava se je ble-
ščala v zlatih deževnih kapljah, reka
pa se je svetila kakor srebrn trak . . .

„Že se je nagibal dan k zatonu;
večerna zarja se je spuščala nad vo-
dovje in je rudečila kakor kri, ki je
kakor široka reka tekla iz Dankovega
ranjenega srca . . .

„Umirajoči junak je uprl svoj po-
gled na široko stevo — radostno je zrl
na svobodno zemljo in ponosno se je
nasmejaj. A tedaj se je zgrudil in —
umrl . . .

„Drevje je molčalo in molčala je
trava, ki je popila Dankovo kri . . .

„A ljudje, veseli in polni nad, niso
videli niti umirajočega Danka, niti nje-
govega še vedno gorečega srca. Samo
je je opazil, in, boječ se nečesa, je
stopil na krvaveče srce . . . Tedaj pa
je še enkrat mogočno zaplamljelo, raz-
pršilo se v iskre in ugasnilo . . .

lament razpuščen in da bi spustili svoje Agreže nad Plojeve volilce, da je privedejo v tabor edinoizveličevalne rimske internacionale.

Axmamn-Koliskov zakon na obzoru. Na shodu okr. zastopstva v Simmeringu je govoril okr. načelnik Hirsch o dunajskih protičeških demonstracijah ter dejal, da bi bilo vsemu temu naenkrat konec, ako bi se vlada odločila predložiti Axmann-Koliskov zakon, ki določa nemščino kot edini učni jezik na vseh šolah na Nižje Avstr., v sankcijo. S tem bi bili Nemci očuvani pred češkimi agitacijami, ki so edine prouzročile vse demonstracije. Stavil je dva predloga: 1. naj se dunajski mestni svet potegne za to, da bode Axmann-Koliskov zakon sankcioniran, 2. naj se vse dunajske okrajne zastope pozove, da se tej akciji pridružijo. Oba predloga sta bila sprejeta in protičeška in protislovanska gonja se bode s podvojenim srditostjo začela pod pokroviteljstvom samega dr. Luegerja in njegovih klerikalcev. Krščansko socialna stranka se imenuje „državna stranka“, je zaupnica naših klerikalcev ter se dela, kakor bi bila prijateljica „trializma“. Njeno postopanje v tem vprašanju nam jo pa kaže v pravi luči: Axmann-Koliskov zakon stoji v nasprotstvu s temeljnimi državnimi zakoni in z njegovo sankcijo bi bila ustava prekršena. Toda kaj klerikalcem drž. temeljni zakoni, kaj jim je ustavnost mari, ako si z nemškim radikalizmom lahko pridobe še nemške meščanske kroge in s temi neomejeno politično moč? In od takih ljudi naj bi Jugoslovani pričakovali politične in gospodarske svobode?

Dnevna kronika.

Severni tečaj — dosežen? Iz Lervicka je telegrafiral nadzornik grönlandske kolonije v Kopenhagen, da se vrača dr. Cook, ki je bil maja tega leta na severnem tečaju. Odšel je bil 21. aprila 1908 tja. Našel je tam baje suho zemljo, 30 km² površine, ki je baje bogata na divjačini.

o Reorganizacija armade na Srb-skem. Pri novi zakonski predlogi, ki mora priti pred skupščino, bo imela Srbija mesto dosedanjih 5 divizij celih 8. Uvedla se bo 20mesečna služba brez dosedanjih ngodnosti za nekatere. Ustanovili bodo akademijo generalnega štaba. Služiti bodo morali Srbi od 17. do 50. leta. Po tej predlogi bi se imeli tudi strogi predpisi glede avanziranja oficirjev izvrševati.

„Glej, to so one modre iskre, ki plavajo pred nevihto tam nad stepo...“

* * *

Sedaj, ko je starka končala svojo krasno povest, je zavladala na stepi nakrat grobna tišina, kakor da bi tudi ona razmišljala o hrabrem Danku, ki je za druge zanetil svoje srce in umr, ne da bi bil od njih zahteval kakšno nagrado.

Starka se je naslonila na košaro z grozdem in zadremala. Kakšen zaklad pripovedk in pravljic je pač še spal v njej! Zopet sem se domislil hrabrega Danka z gorečim srcem in razmišljal sem o človeški fantaziji, ki je izmislila toliko krasnih povesti o minulosti, v katerih so živeli še junaki in heroji, in slednjič o tužni dobi, ki ne pozna niti močnih ljudi niti velikih dogodkov, o dobi, ki vse zasmehuje, ki se vsemu roga — katere otroci imajo srca, ki so že od rojstva mrtva...

Zavel je veter in odnesel ubožne cunje, ki so zakrivala prsa stare Izergil, ki je že trdno spala. Pokril sem njeno staro telo in se vlegel poleg nje... V stepi je bilo tiho in temno. Na nebu so pluli oblaki, počasno, tužno... Morje je šumelo burno in strašno...

o Češki klerikalci in naprednjaki. Češki klerikalci so imeli v Kraljevem Gradcu katoliški shod, katerega so se udeležili vsi nadškofi, škofi, mnogo kanonikov, duhovnikov, aristokratov in tudi veliko število od te gospode odvisnih ljudi. Mislili so, da dobe s tem zborovanjem ves kraljevograški okraj popolnoma v svoje roke — toda prišlo je drugače. Naprednjaki so sklicali protestni shod na isti dan t. j. na nedeljo 29. avg. t. l. Temu pozivu se je odzvala ogromna množica. Zbrali so se v javnem vrtu na Strelnici ter korakali v slavnostnem sprevodu skozi mesto. Spreveda se je udeležilo 9000 ljudi. Na čelu so korakale napredne žene in dekleta, katerih je bilo posebno mnogo in ki so s svojo udeležbo javno pokazale, da so se otresele duhovniškega vpliva. Po sprevodu se je vršilo zborovanje, na katerem so govorili: L. Konte, dr. Šmeral, dr. Loskot, dr. Erban, dr. Klumpar in drugi o politični in gospodarski nevarnosti klerikalizma, o odnosajih med češkim narodom in Rimom, o nevarnosti klerikalizma za šolstvo itd. — Protiklerikalni shod je imel na vse ljudstvo velik vpliv in je klerikalce silno potrl.

o Strah pred Berlinom. Baron Bienenrth je bil na dopustu v Kitzbühl na Tirolskem, kjer ga je posetil avstr. prestolonaslednik. V Kitzbühlu je bil na letovišču tudi nek Prus, ki si je bil tam najel vilo, na kateri je razobesil velikonemški prapor v pozdrav nadvojvodi Francu Ferdinandu. Okr. glavar mu je pa zapovedal, naj zastavo sname. Nemec se je proti temu pritožil pri nemškem konzulu v Inomostu ter je takoj odpotoval iz Avstrije. Na pritožbo nemškega poslanstva na Dunaju se je uvedla preiskava, ki je imela ta-le uspeh: Tirolski namestnik je osebnostno izrazil obžalovanje nad dogodkom nemškemu konzulu v Inomostu, okrajni glavar je pa dobil ukor, ker je v svoji nerodnosti pozabil na — ozko prijateljsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo. — Pa naj še kdo reče, da se Berlina bojimo!

o Preiskovanje Črne Gore. Posl. prof. Hrásky je dobil od črnogorske vlade vabilo, naj preišče Črno Goro v kulturno-tehniškem in vodo-gospodarskem oziru. Prof. Hrásky je ta poziv sprejel ter bode to nalogo tekom septembra izvršil.

o Na dopisnici — 13.170 besed. Čuden rekord je dosegel neki ameriški risar, Farwell v Brooklynu. Posrečilo se mu je na zadnjo stran dopisnice napisati 13.170 besed. — Dva tedna je pisal in na uro je mogel napisati le pet vrst. Izbrani stavek, 16 besed, je napisal 878 krat. Pisavo se lahko bere, dasi je najmanjša in najožja do sedaj.

o „Narodna obrana“ je zopet začela poslovati. Namen ji je, da ustanovi v vseh deželah, kjer bivajo Srbi, podružnice in dopisujoče komiteje. Pri oživiljenju podružnice v Kruševcu je razvijal vseučiliški profesor Dačić program in pri istem je napadel Avstrijo. Dosedaj se je oživilo v Srbiji 22 podružnic.

o Eksekutiva narodno radikalnega dijaštva opozarja znova na svoj III. shod narodno radikalnega dijaštva, ki se vrši od dne 16.—19. sept. v Ljubljani. Shod posetijo v obilem številu češki, hrvaški in srbski akademiki in zato je dolžnost vsakega somišljenika naše struje, da se shoda udeleži. Prav uljudno vabimo pa tudi vse drugo napredno dijaštvo in naše prijatelje izven dijaških vrst. Prihodnji teden se razpošljejo vabila in naznani natančen vspeled. — Vse one tovariše, ki se nameravajo shoda udeležiti nujno prosimo, da že sedaj naznanijo to „Prosveti“ v Ljubljano (Mestni dom).

o III. shod narodno radikalnega dijaštva v Ljubljani od dne 16.—19. septembra obeta postati sijajna manifestacija naprednega slovenskega dijaštva v zvezi s hrvatskimi, srbskimi in češkimi dijaki. In takšna manifestacija je ravno sedaj potrebna, ko se klerikalci napeli vse moči, da zasuznjijo tudi slovenskega akademika. Kakor je bil katoliških dijakov shod le shod ljudi, ki so se v svoji brezznačajnosti zapisali najhujšemu hlapčevstvu in zatajili svoje najsvetejše ideale, tako naj III. shod narodno radikalnega dijaštva pokaže, da še večina slovenskih aka-

demikov ni v klerikalnih vrstah, ampak da so odločeni z resnim delom in z značajnostjo priversti svoje ideje do zmage! Dolžnost vsakega naprednega dijaka torej je, da se tega shoda udeleži; slovensko inteligenco, posebe pa še učiteljstvo pozivamo, da ne zamudi ob času shoda s svojim posetom pokazati našemu dijaštvu svojih simpatij in svojega priznanja. Učimo se od klerikalcev podpirati dijaštvo naprednega mišljenja!

Dopisi.

a Od Sv. Jurja ob Ščavnici. Minul je naš dan! potihnila je godba, potihnilo petje, a spomin na to dijaško prireditev bo ostal v naših srcih še dolgo časa. Vkljub silni protia agitaciji onih, od katerih se mora od slej naprej vsak zavedni Slovenec, ne rečem samo napredni Slovenec, obračati s studom, se je obnesla ta slavnost imenitno, da, nepričakovano imenitno. Vsi sedeži in dokaj stojišče je bilo razprodanih. Koga bi ne obdala radost, ko je videl, da še biva tu zaveden narod, ki zna čislati pravo, narodno delo. Res, v uti je bil cvet naroda, proti kateremu je deloval in še deluje tukajšnji klerikalizem. Igralci so rešili svoje vloge prav dobro, najbolj seveda Brenk (Muršec iz Ljutomer), ki je takorekoč ustvarjen za gledališče. In telovadba! Ali ste že videli čile sokole? Gotovo! Istotako so dospeli naši krepki in za narod delavni dijaki med sviranjem koračnice „Mladih vojakov“ na telovadišče. Vaja za vajo se je imenitno obnesla, ljudstvo je dajalo duška svoji zadovoljnosti z vednim ploskanjem in živio-klici. Dijaki — posebno tov. R. K. — so lahko ponosni na ta prvi javni nastop. Lepo se je razvila prosta zabava, ki je trajala do ranega jutra. Pri licitaciji se je dobilo za navadno „kubo“ 6 K 60 vin. in za „narodni venec“ nad 2 K. — Narod je vedel ceniti naše delo in to nam je plačilo. Dobiček se razdeli „C.-M. družbi“ in „Šentiljskemu domu“, četudi je „Straža“ delovala proti veselici, za kar se ji lepo zahvalimo. Živel 29. avgust, živel neodvisen slovenski narod!

Štajerske novice.

v Deželni poslanec Verstovšek se silno razburja zaradi nekaterih dopisov „Nar. Dn.“ o njegovem političnem delovanju. Navzlic smešni pozi — mož se res tudi pri klerikalcih ni ničesar naučil — pa je mož glede jedra naših očitanj zelo previden: v predvčerajšnji „Straži“ se zopet noče jasno izraziti in le pravi, da on ni iskal nobenih konferenc z Woschnaggom: misli si namreč v svoji naivnosti, da bi se ljudje ne spomnili na možnost, da je Woschnagg njega iskal — česa človek v smrtnih stiskah za mandat ne stori? — ali pa da somogoči tudi slučaj usode, ki pripeljejo skupaj Woschnagga ter Verstovška, kateri je letos cele počitnice reševal naše kmečko ljudstvo v Šaleški dolini. Smejali smo se prav od srca njegovemu oštarijskemu psovanju neznanega dopisnika in naših pristašev. Imel bi rad dopisnika za obračun (o katerem pa ni sigurno, kako bi se končal); zakaj pa ne vzame „Nar. Dn.“? Treba je res mnogo naivnosti, da se zahteva od uredništva, naj izda dopisnika! Končno še povem Verstovšku, da za njega ni najhvalejše pisarenje o politični značajnosti, in njegovemu prijatelju Čenčiču, naj se spomni, da je blizu zasedanje mariborske porote. — Z Verstovškom pa se bomo že še dalje menili o njegovih konferencah z Woschnaggom. Saj vidimo, da ga stvar zanima in se morda še česa za prihodnost nauči, nazadnje še celo pravilne slovenščine.

v Iz Št. Janža na Dr. p. nampišejo o shodu minulo nedeljo: Kumoval je mesto poštenjaka Pušenjaka še večji poštenjak Čenčič. Besnim napadom na vrlega poslanca dr. Ploja sta res opravičeno ugovarjala nadučitelj Reich in

njegov sin, a glavno še le tedaj, ko so ga izdali oni, ki bi mu morali biti iz srca hvaležni. Kedo je bil blamiran, je pokazal tek shoda, a pokazala bo tudi prihodnost. Gospodje učite ljubezen in hvaležnost, a zapeljujete naravnost v sovraštvo in nehvaležnost. Toda pomnite: Danes meni, jutri tebi. — To končanej celej komediji — pri kateri se je izrekla „velezaslužnmu“ poslancu g. Ozmeču, ki še ničesar ni storil za svoje volilce zaupnica, je predlagal domači g. župnik s tresočimi se ustnicami nezaupnico Ploju. **Pa glej spaka, vzdignile so se le tri do štiri roke, a nezaupnica je bila sprejeta.** Ko se je temu ugovarjalo, se je predlagala nezaupnica, a zopet ni rok kvišku, dokler ne skoči „uzoren“ A-greš k mizam in ne zakriči: „No kaj, bo ali ne? Vzdignite roke!“ Več sledi! Tako dela naša duhovščina politiko. Sramota!

Zaplenjeno!

o „Slov. Gospodar“ in — nemški šolski nadzorniki. V tem umazanem glasilu spodnještaj. duhovništva se najdejo zmiraj značilne poteze našega klerikalizma: klečeplazstvo pred višjimi in — nemškutarija. Nedavno tega smo poročali, da je psoval „Slov. Gosp.“ naprednjake s „Štajercem“ za srbofile; pozneje je ovadil nekega učitelja zaradi cesarske pesmi; včeraj pa se veseli z — nemškimi šolskimi nadzorniki zaradi othoda g. Peska s Štajerskega. Ni ga prav nič sram pisati sledeče: „Šolski nadzorniki na Štajerskem se bodo oddahnili, da zapusti učitelj, kojega delovanje so vsi obsojali...“ Verjamemo, da odločno narodnega in še celo naprednega učitelja nemškutarski nadzorniki ne marajo. Pa kaj govorimo! Poslanci, ki stoje za „Slov. Gosp.“ se baje sedaj v državnem zboru borijo za osamosvojenje slovenskega naroda, torej tudi za odrešenje slovenskega šolstva izpod nemškega jarma. G. Roškar ubije vsakogar, ki bi tega ne verjel! Ker pa ni sigurno, kako se bode ta boj v interesu klerikalnih štreberjev končal, se je dobro tačas prilizovati tudi nemškim šolskim nadzornikom, kaj ne? Sram vas bodi!

Zaplenjeno!

Zaplenjeno!

• Češki krožek „Lipa“ v Celju je bil ustanovljen preteklo nedeljo pod geslom: „Kar si, to ostani; varuj, kar ti je sveto; imaš svoj narod, je sicer slab in reven, pa ti je drag, bodi mu vedno zvest“. — Njegova prva seja je izpadla nepričakovano dobro. Šteje že sedaj nad 30 članov a to število se bode v kratkem najmanj podvojilo. — Krožek si je nabavil knjižnico in šteje danes že precejšnje število knjig najboljšje češke literature. Ko doseže krožek sto članov, se osnuje društvo. — Sedež društva je v „Skalni kleti“ pri Celju.

v Volitve v pridobinsko komisijo. V predvčerajšnjem listu ste se nam vrnili dve napaki, katere tem potom popravljamo: Politično društvo „Naprej“ je postavilo za kandidata g. Franca Bergerja, trgovca in gostilničarja v Levcu in g. Jožeta Šušteriča, gostilničarja na Teharju. Mi pa smo krivo poročali Perger in Šušteršič. Volilce opozarjamo na to!

v Eksekutiva narodno radikalnega dijaštva pozivlja kot soprirediteljica vse svoje somišljenike, da se udeležijo v kar največjem številu poučnega tečaja „Zveze narodnih društev na Štajerskem in Koroškem“ za učiteljstvo in dijaštvo. Tečaj se vrši od 9. do 11. sept. t. l. v Celju v Narodnem domu. Spored so že objavili časopisi.

v Predrznost nemškutarske kramarice. Neki slovenski trgovec v Celju je poslal trgovki Mici Drolc (torej čistokrvni Germanki!) v Laškem trgu pismo v slov. jeziku, na katerega je ta predrzno odgovorila, da rešuje samo nemške dopise. Laški Slovenci! Ali ta kramarica tudi s slov. nakupovalci govori samo nemški?

d Na naslov Južne železnice. — Neštetokrat smo se že pitoževali in ni ga skoraj dneva, da ne bi bila nevarnost za kako večjo nesrečo pod železniškim mostom na cesti, ki vodi od pošte mimo Rebevskeka čez Voglajno. Neglede nato, da je cesta sama na sebi pravi unikum, in to še skoro v sredini mesta in na najbolj prometnem kraju, kajti ozka je tako, da se komaj izogibajo množičnim mesarskim vozovi, ki prihajajo in odhajajo v klavnico in nazaj, je ista če se le nebo zrosi vedno tako blatna, da moraš govoriti o pravi sreči, ako to morsko blato srečno pregaziš ali preplavaš. Južna železnica, ki je vezana skrbeti za vzdrževanje in snago pod železniškim mostom, ne stori pod milim nebom ničesar in se le čudimo potrpežljivosti mesta in okoličanov, da tu hujše ne zaropčejo. Najhujše pa je zvečer in ponoči, ko vlada pod mostom prava egiptovska tema, da se moraš vsak trenotek bati, da te kdo povozi ali pohodi, ali pa da te iz zasede napade kak bandit. Med tem ko je najobskurnejši lokal na železnici razsvetljen kakor se spodobi in je povsod vpeljan plin, brli pod mostom ena sama revna smrdljiva petrolejska lučica, kakor pri mrliču. Prizadeti pasanti zahtevamo v lastnem kakor tudi v imenu sanitarnih in policijsko-varstvenih interesov, da se ti nedostatki nemudoma odpravijo. Tudi okrajnemu

zastopu in okoliški občini ne bode škodovalo, če storita vsak svojo dolžnost. Povemo, da je naše potrpežljivosti konec. Bomo videli, če dober opomin kaj izda!

v Še Zeppelin jo je nameraval prijadrtati v nedeljo v Petrovče — da se v svojem zrakoplovu št. 3. pokloni ob zibelki novorojene hčerke, C. M. podružnice, pa se je opravičil, češ, da ima žal povsod tam, kjer bi se imel skazati, grozensko smolo, ker se mu vselej kaj potere, bodisi, da mu poči kakov motor, ali bodisi, da ga kakov „šrauf“ pusti na cedilu.

Ker ga bojda procvit naše toli ogroževane šolske družbe pristrčno veseli, poslal bode baje brzoglavne čestitke in pozdrave k nedeljskemu slavlju. — Nam pa je seveda zlasti veliko, da, največ ležeče na osebni udeležbi! Zato prosimo, vabimo in pozivljamo še enkrat vsakogar, ki mu je kaj do naših (in Zeppelinovih) teženj, da sigurno ne izostane.

o Drž. poslanec Roblek in hmeljarji. — Mi smo imeli že mnogokrat priliko povdarjati, koliko truda je imel dež. posl. Roblek, da je izposloval k provenijenčnemu zakonu za hmeljarje ugodne izvršilne naredbe. Vkljub temu trdi posl. Korošec (kateremu smo sicer že mnogokrat dokazali laži), da Roblek za hmeljarje ni ničesar storil. Molči pa, da je on soodeloval pri pogubnem provenijenčnem zakonu, za kar je dobil decembra 1906 v Žalcu sramotno nezaupnico, molči pa tudi o tem, kaj je on z drugimi farovski poslanci storil za hmeljarje? Da Terglav ne more in ne zna ničesar storiti, tega temu duševnemu revčku niti ne zamerimo.

v V Grižah smo po dolgem cinčanju vendar dobili župana. Naprednjaki smo pričakovali, da bo klerikalna večina gotovo posadila zopet na županski stolec dosedanjega razsodnega in vsem strankam pravičnega župana g. Al. Šulerja. A lastni somišljeniki so ga vrgli, kakor so ga s predsedniškega mesta pri bralnem društvu na župnikovo komando in izvolili za župana zagriženega zvezarja g. Št. Pikla, gostilničarja v Grižah. Upamo, da bo tudi ta županoval pravično na lastno pest, pa brez ženske pomoči.

v Iz Griž se nam poroča: V ponedeljek 30. avgusta smo pokopali daleč na okrog znanega posestnika in bivšega tovarnarja g. Jakoba Janežiča, ki je umrl v soboto 28. avgusta v 82. l. svoje dobe. Z lastno pridnostjo in zlasti pri rudolodbi si je pripravil zelo lepo premoženje. Bil je skoz in skoz navdušen in napreden Slovenec, v prejšnjih letih celo kot župan in kot krajni šol. ogleda do smrti velik prijatelj šole. Rad je pripovedoval, kako ga je v l. 1848. neki Čeh navdušil za svoj materni jezik, z vнего pa je razkladal o slovenski in hrvatski zgodovini. Vrlega moža ohranemo v blagem spominu. N. v m. p.!

o Iz Gornjegograda. — Kaplanu Berku huda prede. Da bi se obdržal na površju, si je naročil za Sl. Gosp. izjavo, katero so podpisali večinoma taki ljudje, ki kaplana Berka komaj enkrat v tednu, namreč v nedeljo, vidijo, seveda, če odštejemo organista in pa mežnarjevega fanta. Slednja dva sicer kaplana dobro poznata, toda če bi kaplan Berk hotel, podpisala bi mu tudi izjavo, da je kaplan Berk svetnik, čeprav ni in nikoli ne bode. — Toda Berk je še drugo pogruntal. V nedeljo bo hirma, in naročil si je deputacijo, ki bi šla zanj k škofu prosit, da bi nam Berka še pustil v Gornjemgradu. Škofu priporočamo, naj vpraša odposlanca, kje so doma, radovedni smo, koliko tržanov bo med njimi. Zanimivo

pa je, da je celo cerkveni ključar dekanu v obraz povedal, „da bi bilo najboljšje, če bi kaplan šel“. Nam je sedaj vse eno, če kaplan Berk ostane ali gre. Opozarjamo pa škofa samo na to, da si ogleda nekoliko zvezo kaplanije in cerkve in se prepriča, če se da priti zjutraj, ko mežnar cerkvena vrata odpre, iz kaplanije skozi cerkev na plan. Mi bomo namreč še lepe povesti pisali, ki bodo škofa gotovo zanimale.

v Iz Šmartnega pri Slov. Gradcu. Našega vrlega somišljenika, g. Ferdinanda Kaca, je tekom par dni zapored zadela bridka izguba. Dne 30. mm. mu je umrla hčerka Mirica v starosti 4 mesecev, včeraj 2. sept. pa mu je umrl sinček Pepček v starosti 1 in pol leta. G. Ferdinandu Kacu in njegevi soprogi Mariji naše iskreno sožalje!

V Peklu pri Poljčanah je umrla včeraj v starosti 79 let bivša hotelirka Uršula Mahorič.

v Šmarski okrajni zastop je za leto 1909/10 ustanovil 3 štipendije, ki se imajo podeliti 3 gojencem kmetijske šole v Št. Jurju, ki so v okraju Šmarje doma — tudi je določil 100 K kot prispevek k stroškom razstave, spodnještajerske govede, ki jo letos jeseni priredi štajarska kmetijska družba v Gradcu. Priprave za to razstavo so dognale, da bo razstavljeni material boljši, nego je bil oni pri enakih razstavah za srednje in gornje Štajersko.

v Iz Dobrne poroča „Marb. Zeit.“, da nameravajo Slovenci s kranjskega kupiti graščino gospe pl. Haider na Dobrni.

v Toplice Rogaško Slatino je obiskalo do 1. sept. 2798 strank s 4057 osebami.

v O točnosti avstrijskih pošt-nih uradov poroča tržaška „Edinost“: „Dr. Rybač se je mudil to poletje tri tedne v Rogaški Slatini na Štajerskem. Slatina se nahaja v čisto slovenskem kraju, tik hrvaške meje, ima pa po izločitvi zdraviliškega kraja Slatine iz okoliške občine nemškutarski občinski zastop, ki je napravil iz slovenske Slatine nemškut. „Rohitsch-Sauerbrunn“. Ti okolnosti je pripisati najbrže, da je dr. Rybač dve brzoglavki, naslovljeni v v Rogaško Slatino, dobil šele dva dni po oddaji. Mej tem sta namreč ti dve brzoglavki romali po različnih slovenskih in hrvaških zdraviliščih, predno sta srečno prispeli v Rog. Slatino, od koder pa je bil dr. Rybač že odpotoval.

Nedostavljenje brzoglavke imelo je celo jako neprijetne posledice: onemogočilo je namreč pogovor, radi katerega se je bil dr. Rybač odpeljal v Gradec.

Ako se že državna uprava s posebno nežnostjo ozira na vsako nemško ali laško skovanko in spakedranko, imamo mi Slovenci gotovo pravico, da se vsaj na slovenski zemlji spoštuje tudi starodavna slovenska imena Poštni uradnik, ki teh imen na slovenski zemlji ne pozna, naj si službe išče zunaj nje! Za službo v naših krajih tak človek ni vsposobljen!

v Nemški napredni deželnozb. poslanci so si včeraj ustanovili v Gradcu lasten klub. Za predsednika je izvoljen radgonski posl. Reitter, za 1. podpreds. Hofmann pl. Wellenhof, za 2. podpreds. Avg. Einspinner. Klub šteje dosedaj 32 mož, ker so 3 mandati prosti in je sklenil, da ostane z zastopniki veleposilstva v ozkih stikih.

v V Razvini pod Mariborom so bili dne 30. avg. pri dopolnilnih volitvah v krajni šolski svet izvoljeni nemškutarji Trinko, Kat in Černe.

v Poročila sta se v Gradcu včeraj dop. g. Weber, tovarnar v Fürstfeldu in gdč. Pepca Čerinelč, hčerka veletržca in župana g. Jos. Čerinelča v Št. Petru pod Sv. gor. Mnogo sreče!

v Iz Ptuja. Velika ljudska veselica Narodnih draštev v Ptuj se radi nepričakovanih ovir preloži na 12. septembra t. l. ter se takrat vrši v Narodnem domu.

a Iz šoštanjkega okraja. Tukajšnji okrajni odbor je po zaslugi naših klerikalcev popolnoma v rokah nemških klerikalcev. Šoštanski lederbaron Woschnagg pa velenjski Adamovich odločujeta v njem brezpogojno. Prvega javnost že tako dovolj pozna, o drugem pa zadostuje, ako se pove, da slovenski prav malo zna, njegova deca pa prav nič. Pri odborovih sejah se samo nemški govori, tako da so kmečki udi zaradi te razvade zelo nevoljni. Ta odbor je sedaj 30.000 K dolžan. Ker se za neproduktivne stvari razsipava. Tako se tamkaj v velenjskem trgu jako mal kos ceste predstavlja in sicer brez vsake potrebe; in akoravno je to le stvar velenjske občine, nikakor pa ne okraja, se to vendar na okrajne stroške dela. Dobicek od tega imajo pa samo Súdmarkovci, na primer nemškokerikalni Bizjak, ki od okraja za velenjski občini odstopljen svet, dobi izplačano ceno, ki bi bila mogoča, pa ne v Velenju. „Súdmarkin“ potovalni učitelj Pochlatko je nedavno Velenjčane tukaj zagotovil, da bo Velenje v 10 letih gotovo nemško. To in druga znamenja kažejo, da se hoče v Velenju nemško kolonijo naseliti, saj je Bizjak že nemškega peka in nemškega brivca semkaj spravil. Tudi za tobaktrafikanjino je Nemko vrival, kar mu je pa spodletelo. Vidi se, da je navedena okrajna akcija le v prilog „Súdmarke“ in nemštva. Vi klerikalci pa, ki ste okrajni odbor Vošnjakovcem v roke spravili, bi radi na eni strani „Súdmarkino“ delovanje preprečili, na drugi strani jim pa od istih ljudi sugerirani, najvažnejše postojanke slepo izročite! Ni vera v nevarnosti, kakor po nepotrebnem kričite; kadar bo pa „Súdmarka“ z Vašo pomočjo našo narodnost uničila, potem se boste še le v svoje presenečenje prepričali, da bo vera na vrsto prišla.

v Štiridesetletnico svojega službovanja na kaznilnicah je obhajal višji ravnatelj mariborske kaznilnice J. Reisel dne 1. sept.

v Iz Fram. Naš vrli župan, g. G. Gert je pogostil, ker mu na dan svojega odlikovanja z zlatim zaslužnim križcem ni bilo mogoče, dne 18. avg. na svojem domu vso šolsko mladež. Blagemu možu in njegovi dobri gospe se izreka na tem mestu presrečna zahvala.

v Štajerski deželni zbor bode poročilu graške „Tagespost“ sklican dne 22. sept.

Kranjske novice.

a Drugi sestanek slovenskih svobodomislecev se vrši v nedeljo, dne 5. septembra 1909 v areni ljubljanskega „Narodnega doma“. Definitivni spored je sledeči: Pričetek ob polu 10. dopoldne. I. Ing. C. Jekovec: „Morala Svobodne Misli“. II. J. U. C. Lotrič: „Razmerje „Svobodne Misli k političnim strankam in organizacija slovenske sekcije“. III. Phil. C. Ivan Lah: „Svobodna šola“. Sestanek se nadaljuje popoldne ob polu 3. uri. IV. J. U. C. Kisovec: „Jugoslovanski krematorij“. V. Debata o vseh referatih. VI. Slučajnosti. (Pred vsem glede akcije za izstop iz cerkve.) Vsak udeleženec sestanka se bo moral pred sestankom zgledati v pisarni prirediteljev, ki bo poslovala v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“. Vstop je prost in dovoljen samo somišljenikom. Agitujte za številno udeležbo.

a Na Sušaku pri Reki so zgrabili bivšega glumača ljubljanskega slovenskega gledališča, Toplaka, ker je v

različnih hrvatskih in bosanskih mestih izvajal ljudem denar pod pretvezo, da bo prirejal predstave, ki jih nikoli ni bilo.

Koroške novice.

z Novi knjižnici „Prosvete“ ste se ustanovili v Št. Juriju in v Čačah v Ziljski dolini. Na Koroškem se sedaj 10 „Prosvetinih“ ljudskih knjižnic.

z Sneg je zapadel predvčeraj po Karavankah, ki so od Obira do Kepe do vznožja vse bele.

z Poštar Agaton Ogrisek v Trbižu je napravil poštarski izpit.

Primorske novice.

a Tiralnica. Tržaškemu policijskemu ravnateljstvu je došla brzojavna okrožnica, naj se aretira Ladislava Kovacz, starega 38 let, uradnika nekega ogrskega muzeja, ki je ukradel muzeju razne historične dokumente.

a Poštni golob na pomolu Sv. Karla. Na pomolu Sv. Karla je bil v sredo ob 4. uri pop. ujet golob selec, ki je imel na nožici cinkov prstan. — Na peroti je imel privezan mal zavitek iz kavčuka. Razumna živalica, ki je bila trudna od potovanja, se je dala z lahkoto ujeti. Izročili so jo policiji in potem vojaškemu poveljništvu.

a Dr. Marani — odložil mandat? Goriški državni poslanec odvetnik dr. Marani, hoče baje odstopiti in se javnemu življenju popolnoma odtegniti. Dr. Marani je eden najodličnejših italijanskih liberalcev in to bo za nje velika izguba. Marani je bil več let deželni odbornik in goriški župan, Z deželnim namestnikom dr. pl. Pajerjem sta si bila gorka. Klerikalci bodo znali izkoristiti ta slučaj.

a V veleposestniški kuriji za deželnozborske volitve na Goriškem je vpisanih 138 volilcev.

a Zborovanje „Slov. kmečke stranke“ na Goriškem se je vršilo včeraj v Gorici. Kakor poroča „Soča“, se ni postavilo kandidatov. „Soča“ se nadja, da bo mogla tekom enega tedna naznaniti imena kandidatov narodno napredne stranke.

a Finančnemu svetniku pri finančni prokuraturi v Trstu, dr. Karlu Lukežu, je cesar podelil naslov finančnega nadsvetnika in istočasno je stopil Lukež v stalni pokoj.

a Vsenemštvo v Trstu. V „Grazer Tagblatt“ čitamo neko novico iz Trsta, da je v „Falkenbergu“ pri Trstu ugriznil bernardinec več drugih psov. Seveda živ krst ne ve, kje in kaj je „Falkenberg“. Pa morda ne imenujejo Tržačani v najnovejši dobi slovenskega Orleka — „Falkenberg“. Tent, ako žali tvoja ušesa in neukretni jezik slovensko ime, imenuj naš slovenski Orlek vsaj bolj pravilno „Adlerberg“, „Adler-eck“, ali najbolj sorodno — „Aareck“. Otresi se svojih netemeljnih neumnosti!

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

O političnem položaju.

a Dunaj, 3. septembra. „Poljska Korespondenca“ je dobila od uplívne politične osebe informacijo, da se je doseglo sporazumljenje med načelnikom poljskega kluba dr. Glombinjskim, predsednikom poljske ljudske stranke Stapińskim in finančnim ministrom dr. Bilinjskim. Bilinjski bo, kakor se splošno misli, svoj prvotni načrt o zvišanju davka na pivo opustil, kar se tiče parlamentarnega delavnega kolektarja, je skoro gotovo, da se skli-

čejo deželni zbori sredi septembra na kratko zasedanje, državni zbor pa v prvi polovici oktobra. Konec decembra in začetek januarja 1910. bi deželni zbori svoja zasedanja nadaljevali. Glede termina za sklicanje delegacij, ki bodo letos na Dunaju, se še ne ve nič gotovega; odvisen pa je od razvoja političnih dogodkov na Ogrskem, kjer se državni zbor snide najbrž šele pozno v jeseni.

Demonstracije proti Čehom na Dunaju.

d Dunaj, 3. sept. Sinoči se je zbralo pred češkim Narodnim domom v 15. okraju zopet krog 400 nemških razgrajčev, ki so demonstrirali proti Čehom. Policija jih je razgnala in aretirala pri tem 32 oseb.

Grški kralj Jurij.

z Berlin, 3. septembra. „Morgenpost“ poroča iz Aten, da je izrazil kralj Jurij napram poslancem svoje obžalovanje nad tem, da se častniki niso obrnili do njega s svojimi zahtevami. On bi rad dovolil odstranitev kraljevih princev, saj močna in za vojno pripravljena armada je bila zmiraj njegova najbolj vroča želja.

Društvo „Komensky“ na češke poslance.

z Praga, 3. septembra. Dunajsko češko šolsko društvo „Komensky“ se je obrnilo pismeno na vse češke poslance, naj pride pri skupnem posvetovanju vseh čeških poslancev o položaju na vsak način do razprave tudi češko šolsko vprašanje na Dunaju in Nižjem Avstrijskem ter se naj sklenejo primerni koraki za povoljno rešitev.

Ruska vlada zatira poljsko šolstvo v kraljevini Poljski.

z Praga, 3. septembra. „Hlas naroda“ poroča iz Varšave o neverjetni krutosti, s katero zasleduje in zatira ruska vlada poljsko ljudsko šolstvo. Vsem je še v živem spominu razpust poljske šolske matice. Sedaj je pa vlada znova razpustila 184 podružnic poljskega društva za podporo ljudskih šol. List kar najstrožje obsoja rusko birokracijo zaradi takega postopanja, ki je navadno zločinstvo. (Se pridružujemo! Op. uredn.)

Dogodki na Srbskem.

d Zemun, 3. sept. Nekateri oficirji belgrajske garnizije so se ponudili prestolonasledniku Jurju, da bodo pozvali urednike zarotniških listov „Zvono“ in „Dnevni List“ na dvoboj in če bi ti satisfakcijo odrekli, bodo izdajatelj in uredniki teh listov pretepli. Major Okanović, vodja zarotniške stranke, je dobil nešteta pisma, v katerih se ga pozivlje, naj vpliva na imenovane časopise, da prenehajo z gonjo proti dinastiji, ker bo sicer umorjen.

Ruščina v Galiciji.

d Lvov, 3. sept. Da bi izsilili pripoznanje ruske narodnosti na tukajšnji univerzi, se je vpisalo 70 visokošolcev, ki so navedli ruski kot materni jezik. Kakor znano, poljska oficijelna javnost ruščine ne more pripoznati. Pričakovati je, da pride pri otvoritvi vseučilišča do pretepev.

Sklicanje češkega deželnega zbora.

a Praga, 3. septembra. „Union“ poroča, da je od dobro informirane strani dobila obvestila, da bo češki deželni zbor sklican na kratko zasedanje na 29. septembra.

Češki minister dr. Žaček v Pragi.

z Praga, 3. septembra. „Hlas naroda“ poroča, da se poda češki minister-rojak dr. Žaček v soboto v Prago,

kjer se udeleži skupnih posvetovanj čeških poslancev. Ob tej priliki bo z najvplivnejšimi parlamentarci imel posvetovanja zaradi rednega delovanja češkega deželnega zbora.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

133. dan razprave.

Danes se zopet zaslišavajo razbremenilne priče. Zaslišana je že devet in trideseta. Vse govorijo za obtožence zelo ugodno. Med državnim pravnikom in zagovornikom dr. Medakovićem pride do hudega prepora, radi tega, ker je bil dr. Budisavljević v Zemunu ustavljen in preiskan, ko je bil šel v Beligrad. Medaković očita drž. pravniku nepostavnost, ker branitelj se z obtožencem vendar sme posvetovati. Temu pa so bili odvzeti vsi zasebni spisi.

Državni odvetnik se tako razljuti, da kliče predsednika na pomoč. Ko mu še Medaković pove, da je čudno zavlačevanje procesa, dasiravno si je pravnik tako imenitne „dokaze fabriciral“, mu na zahtevo pravnikovo predsednik odtegne besedo. Zaključek o tem bo Medaković izvedel. — Odredjen je velik odmor.

Društvene vesti.

o Vabilo na veliko ljudsko slavnost, katero priredi v Petrovčah novoustanovljena Ciril-Metodova podružnica v nedeljo dne 5. septembra 1909 točno ob 3. uri popoldne na vrtu g. Jezovnika (Šanti). — Spored: 1. Sprejem „Sokolov“ in gostov, 2. Slavnostni govor pot. učitelja g. Iv. Prekoršeka. 3. Javni telovadni nastop celjskega, žalskega in braslovškega „Sokola“. 4. Prvi nastop novoosnovanega domačega moškega pevskega zbora. 5. Prosta zabava: godba, hmeljski sejem, ples itd. V različnih šotorih bodo skrbele brhke Savinčanke, da se v izobilju ugodi potrebam cenjenih gostov. Čisti dobiček je namenjen Ciril-Metodovi družbi. — Vstopnina za osebo 40 vin. — Kdor čuti z nami, naj ne izostane!

Tržne cene.

2. septembra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 2. septembra:

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 26'50, nova kampanja K 23'58. Tendencia trdna. — Vreme: hladno in lepo.

Sladkor. Trst, 2. septembra: Centrifugal Pilés prompt K 31'¼ do K 32'—, za november-marec K 29'¼ do K 29'½. Tendencia trdna.

Budimpešta, 2. sept. Pšenica za oktober K 13'39, pšenica za april K 13'59, rž za oktober K 9'44, oves za oktober K 7'26, koruza za september K —, koruza za maj K 7'06.

Pšeničnih ponud zmerno, veselje kupiti zmerno, tendenca slaba, prometa 40.000 meterskih stotov. Efektivna pšenica, rž in koruza ceneja. Drugo mirneje. Vreme deževno.

Budimpešta, 2. sept. Svinjad: ogrske stare, težke — do — v., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 142 do 144 vin.; zaloga 27.465 komadov. Prignano 63 kom., odgnano 398. Ostalo torej 27.430 komadov. — Tendencia: trdna.

†

V nežni mladosti štirih tednov umrla nam je 2. t. m. hčerka

Marta

kar tuznim srcem naznanja obitelj Voh-Simonišek.

Proda se

lepa nova zidana hiša v Celju. — Več se izve pri **Jožefu Marnu**, vratar Južne žel. ali na Bregu št. 14. 75 5-1

Uradni sluga

se sprejme s 1. oktobrom 1909 pri „Posojilnici in Južnoštajerski hranilnici v Celju“. Prošnje opremljene s spričevali o dosedanjem službovanju in z izkazom premoženja se naj vložijo do 15. septembra 1909 pri „Posojilnici v Celju“, kjer se izvedo tudi natančnejši pogoji. 423 3 3

†

Tužnim srcem naznanjema, da je danes ob 11. uri po noči tudi najinega ljubega sinčka

Pepčeka

v nežni starosti 1 ½ let ljubi Bog k sebi poklical.

Pogreb rajncega se vrši v soboto, dne 4. septembra 1909, ob 5. uri popoldne.

Šmartin pri Slovenjgradcu, dne 2. septembra 1909.

432 **Marija in Ferd. Katz.**

Stenograf,

zmožen obeh deželnih jezikov se takoj sprejme. Reflektanti, ki so že verzirani v odvetniški praksi in strojepisci imajo prednost. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in drugih življenskih razmer naj se pošiljajo **dr. Henriku Haasu, odvetniku v Mariboru.**